

Kulturnämnden

- Tid:** Onsdagen den 20 oktober 2021 kl. 09:00-16:15
- Plats:** Loke, Umeå folkets hus, kl.15:00-16:15 Väven,
Konstenheten
- Beslutande:** Helena Smith (S), ordförande
Fredrik Elgh (C), vice ordförande
Ali Yasin Dahir (S)
Theodor Appelblad (S)
Kjerstin Widman (M)
Anton Bergström (M)
Wilmer Prentius (V), inte med på studiebesöket
Philip Westin (MP)
Anna Johansson (S), tjug. ersättare för Hamda Mohamed
Dubad (S)
Per Adsten (V), tjug. ersättare för Kajsa Danielsson (V)
Eva Westman Modig (M), tjug. ersättare för Meta Tunell (L)
- Övriga deltagare:** Se sidan två
- Utses att justera:** Fredrik Elgh (C)
- Sekreterare:** §§ 47-54
Maria Nordenback
- Ordförande:**
Helena Smith
- Justerare:**
Fredrik Elgh

BEVIS**Justerat protokoll har offentliggjorts genom anslag**

- Organ: Kulturnämnden
- Sammanträdesdatum: 2021-10-20
- Anslaget har satts upp: 2021-10-27
- Anslaget tas ner: 2021-11-18
- Förvaringsplats: Kulturförvaltningen, Umeå kommun
- Underskrift:
Maria Nordenback

Övriga deltagare

Ej tjänstgörande ersättare

Kurt Åke Sjöström (S)

Elin Nejne (S)

Liv Granbom (M)

Birgitta Stål (V)

Inger Renström (C)

Tjänstemän

Fredrik Lindegren, kulturdirektör

Lars Sahlin, bitr. kulturchef

Beatrice Hammar, avd. chef Kulturskolan, § 47 - nästan hela § 52

Elin Hellrönn, avd. chef programenheten och Kvinnohistoriskt museum

Peter Gustavsson, controller

Leif Mårtensson, ledningskoordinator

Moa Krestesen, konstituent

Robert Tenevall, kulturkonsulent

Maria Nordenback, nämndsekreterare

Behandling av mötesärende

§ 47

Diariennr: KU-2021/00006

Godkännande av dagordning och fråga om jäv

Beslut

Kulturnämnden beslutar

att godkänna dagordningen med tillägg i form av information om nya budgetprocessen 2023 och tidsplan för kulturnämnden

att till protokollet notera att ingen person är jävig.

Ärendebeskrivning

Kulturnämndens dagordning finns som bilaga och eventuella tillägg noteras i nämndens protokoll. En jävig person får varken delta i handläggningen av ett ärende eller närvara vid nämndens beslut i ärendet.

Beslutsunderlag

Föredragningslista/protokoll

Beredningsansvariga

Maria Nordenback, nämndsekreterare

§ 48

Diarienumr: KU-2021/00051

Återstart för kulturen**Beslut**

Kulturnämnden beslutar

att för år 2021 inrätta tjugofem sökbara arbetsstipendier á 25 000 kronor**att avsätta 295 000 kronor i tillfälligt föreningsstöd för verksamhetsåret 2021****att för år 2021 utöka konststipendiet från ett till två stipendier á 50 000 kronor.****Ärendebeskrivning**

Covid-19-pandemin har drabbat Sveriges kulturliv hårt. Regeringen har vidtagit en rad insatser för att lindra pandemins negativa konsekvenser, nationellt och regionalt genom krisstöd. Parallellt med dessa åtgärder har kulturnämnden för avsikt att inrätta ett antal riktade insatser för att starta upp, återhämta och utveckla den lokala kultursektorn efter coronapandemin. Samtliga föreslagna insatser finansieras genom att omfördela medel från förvaltningens personalkostnader, som till följd av pandemin kommer att gå med överskott under 2021.

Arbetsstipendium för yrkesverksamma konstutövare

Kulturförvaltningen föreslår att kulturnämnden inrättar ett tillfälligt arbetsstipendium för yrkesverksamma konstnärer. Medel avsätts motsvarande tjugofem stipendier á 25 000 kr. Stipendiet är ett allmänt stöd för konstnärlig verksamhet och har instiftats för att ge konstnärer möjlighet att koncentrera sig på och utveckla sitt konstnärliga arbete i efterdyningarna av pandemin.

Stipendiet kan sökas av yrkesverksamma konstnärer som är bosatta och verksamma i Umeå, eller som har sin huvudsakliga konstnärliga verksamhet i Umeå. Stipendierna är individuella och kan inte ges till en organisation.

Ansökningarna handläggs och beslutas av en referensgrupp utsedd av kulturförvaltningen och delas ut före årsskiftet 2021/22.

Förstärkning av föreningsstödet

Kulturförvaltningen föreslår att ytterligare 295 000 kr avsätts till att genomföra riktade insatser till föreningslivet. Kulturförvaltningen utarbetar en åtgärdsplan utifrån de behov som kommer fram i den föreningsenkät som genomfördes våren 2021 och i de dialogmöten som genomförs med kulturföreningarna under oktober månad. Inriktningen på åtgärderna bör vara sådant som stärker och ger liv och energi åt kulturföreningarna efter den långa pandemitillvaron, till exempel genom utbildningsinsatser, kompetenshöjning inom digitala verktyg, medlemsrekrytering och aktivering med mera.

Utökade konststipendier

Kulturnämnden delar årligen ut ett konststipendium till en konstnär som genom sitt konstnärskap förtjänar att uppmärksammas. Utifrån rådande omständigheter kopplade till coronapandemin väljer kulturnämnden att 2021 utöka konststipendierna från ett till två för att på så sätt bidra till att mildra pandemins skadeverkningar.

Beredningsansvariga

Lars Sahlin, bitr. kulturchef

§ 49

Diarienumr: KU-2021/00038

Umeå kommuns Minervastipendier 2021**Beslut****Kulturnämnden beslutar**

att utse Agneta Högstadius och Carl Sjöström till mottagare av Umeå kommuns Minervastipendier 2021.

Ärendebeskrivning**Motivering Agneta Högstadius**

Minervastipendiet tilldelas eldsjälar som genom sitt engagemang berikar den kulturella myllan i Umeå kommun. Agneta Högstadius är en sådan eldsjäl, som i flera decennier berikat kulturlivet och kanske framför allt musiklivet i Umeå. Agneta har länge i sitt yrkesliv så väl som ideellt arbetat med musik och skapande, alltid med ett tydligt jämlikhetsfokus.

Det centrala i Agneta Högstadius engagemang är barnperspektivet och barns rätt till musik i alla dess former; ensemble, körverksamhet och instrument. Hon har varit drivande för att etablera El Sistema i stadsdelarna Ålidhem och Ersboda, vilket introducerat lågstadieelever till musik och till professionella musiker. Som producent på kulturskolan har Agneta Högstadius bland annat samordnat samspelsdagarna på Norrlandsoperan och satt ihop det stora Allspel under festivalen Umefolk med hundratal barn och unga från både El Sistema och kulturskolans ensembleverksamhet tillsammans med etablerade musiker.

I föreningslivet beskrivs Agneta som en person som brinner för musiken, en stark ideell kraft som alltid stöttar upp och hjälper till där det behövs. Hon har genom åren haft ett engagemang i flertalet föreningar, inte minst Umeå musiksällskap och Folkmusikföreningen. Där har hennes arbete bidragit till kunskap, fler speltillfällen för unga så väl som etablerade musiker, samt lett till ett starkare arrangörskap.

Genom sitt oförtröttade arbete för folkmusiken, kulturen och barns rätt, anser kulturnämnden att Agneta Högstadius ska tilldelas ett av 2021 års

Minervastipendium. En mer än värdig mottagare som inspirerat och engagerat flera generationer av unga musiker.

Motivering Carl Sjöström

Minervastipendiet, som har instiftats till minne av Umeås första biblioteks- och föreläsningsförening, delas varje år ut av kommunens kulturnämnd till utövare eller främjare av kulturell verksamhet med anknytning främst till Västerbotten.

Carl Sjöström, född 1957, är utbildad lärare i svenska och har verkat inom skolan under många år. Samtidigt med lärarjobbet har han varit amatörteaterns eldsjäl i Umeå under mycket lång tid.

Redan i slutet av 1980-talet var Carl Sjöström en drivande kraft och ledare inom amatörteatern. På den tiden var han verksam inom Grotteatern, där han bland många andra stora föreställningar satte upp William Shakespeares pjäs *En midsommarnattsdröm* på gamla Folkets hus 1987. Carl Sjöström var mycket aktiv och en ledande kraft i Norrlandsoperans uppsättningar av *Carmen* och *En spelman på taket* i början av 1990-talet. De bejublade föreställningarna uppfördes i gamla sporthallen i Holmsund och var ett stort samverkansprojekt med amatörer i olika åldrar från hela kommunen tillsammans med professionella sångare från Norrlandsoperan. Carl Sjöströms insatser bidrog till att amatörerna nådde nya nivåer och en ömsesidig respekt och beundran skapades mellan amatörer och professionella. Både grupperna är relevanta, likvärdiga och behövs inom teatern, anser han.

Carl Sjöström är sedan cirka 25 år tillbaka aktiv som ledare i amatörteatercirklar vid Folkuniversitetet. Han har dessutom kurser i manuskrivande och improvisationsteater, han skriver dramatik och sätter upp pjäser i egen regi, efter eget manus. Sedan många år har han en egen teatergrupp, Teater CoCo, med amatörskådespelare i olika åldrar. Den senaste pjäsen *Den stora människovandringen* har premiär i slutet av november och sex föreställningar planeras.

Carl Sjöström har haft en både viktig och betydande roll för framför allt amatörteaterns utveckling i Umeå. Han är fortfarande, efter mer än 40 år, aktiv och engagerad inom amatörteatern. Hans betydande och under lång tid folkbildande engagemang, till stor del byggt på ideellt arbete, gör Carl Sjöström till en värdig mottagare av Minervastipendium 2021.

Om Minervastipendiet

Minervabelöningen instiftades till minne av Umeås första biblioteks-och föreläsningförening. Stipendierna delas ut av kulturnämnden till utövare eller främjare av kulturell verksamhet med anknytning till främst Västerbotten. Första gången det skedde var 1977 och varje år utses två pristagare. Stipendiet består av två årliga stipendier med en prissumma på 10 000 kronor vardera.

Namnen på tidigare mottagare finns publicerade på Umeå kommuns hemsida: [Minervabelöningen - Umeå kommun \(umea.se\)](https://www.umea.se/minervabeloningen)

Beredningsansvariga

Helena Smith (S)

Inger Renström (C)

Beslutet ska skickas till

Pristagarna

§ 50

Diariernr: KU-2021/00046

Umeå kommuns konststipendium 2021

Beslut

Kulturnämnden beslutar

att Umeå kommuns konststipendium 2021 tilldelas Fanny Carinasdotter och Marc UÅ Strömberg, enligt stipendiekommitténs förslag.

Ärendebeskrivning

Motivering Fanny Carinasdotter

Fanny Caringasdotter använder främst fotografiet som metod för att likt en fältarbetare utforska övergivna platser. Fotografiet som dokumentation, men också som vittnesmål av platsens egen historia.

Vad händer med en plats utformad för ett specifikt syfte då syftet inte längre existerar? Redan under sin studietid var det dessa frågeställningar Carinasdotter fördjupade sig i.

Då med bland annat Umedalens före detta mentalsjukhus som plats för hennes undersökning. 2009 tilldelades hon Umeå kommuns bildkonststipendium som avgångstudent på Umeå konsthögskola. Sedan dess har hon konsekvent arbetat vidare både individuellt och i samarbete med andra.

Ett av dessa samarbeten är *Norralollektivet* (tillsammans med Anja Örn och Tomas Örn, Luleå). Gemensamt undersöker de gruvan *Aitik* i Gällivare kommun och konsekvenserna av att gruvan expanderar. Projektet har senast presenterats på Havremagasinet i Boden 2021 och tidigare på bland annat Modernautställningen – *Med framtiden bakom oss*, Moderna museet, Stockholm, 2018.

Här får vi möjlighet att ta del av berättelser och röster om vad som egentligen händer i den lilla byn Sarajärvi och dess invånare när det stora dagbrottet växer. Detta tidsdokument, *Att använda ett landskap* ingår numera i Moderna museets egen samling.

Carinasdotter är också en viktig drivkraft för Umeås självorganiserade konstscen genom sitt mångåriga arbete med Galleri Verkligheten. Umeå kommun vill med detta stipendium uppmärksamma hennes angelägna konstnärskap.

Motivering Marc UÅ Strömberg

Att utse Marc UÅ Strömberg till konststipendiat är att sätta ut en tydlig markör. Marc UÅ representerar något nytt och ytterst originellt i Umeås kulturliv. Genom sin genreöverskridande konstnärliga praktik kan han närmast liknas vid en nutida renässanskonstnär!

Som tidigare sångare i Umeåbandet Håll Det Äkta har Marc Strömberg, eller Marc UÅ som han väljer att kallas sig, i allra högsta grad varit en tongivande del av stadens hardcorescen och DIY kultur, men på senare tid är det framför allt som konstnär, grafisk formgivare och illustratör som Marc UÅ:s kreativitet kommer till uttryck. Motiven är inte sällan detaljerade och färgstarka illustrationer sprängfyllda av populärkulturella referenser, och förutom posters och väggmålningar ligger Marc UÅ bakom bland annat barnböcker och serietidningar, det egna läskedrycksmärket Hjortrongranat och flera klädkollektioner för det kreativa kollektivet Random Bastards.

Umeå kommuns konststipendiums ärende är, som alltid, i första hand att premiera konst, men med Marcs mångfacetterade konstnärskap följer så mycket mer som får konstbegreppet att breddas. Det är därför ingen tillfällighet att Marc valdes att illustrera innehållet i Umeå kommun kulturpolitiska program. Ska man kort sammanfatta Marcs konstnärliga tilltal så kanske det bäst görs med att han alltid just – Håller Det Äkta!

Om Umeå kommuns konststipendium

Umeå kommuns konststipendium på 50 000 kronor delas ut till en framstående konstnär med lokal förankring. I år är beslutet fattat att med hänvisning till återstart av kulturen efter covid-19 pandemin, dubblera stipendiet och utse två pristagare i stället för en, för att stötta det konstnärliga livet.

Stipendiekommittén består av biträdande kulturchef, konstantendent samt representant utsedd av KRO, konstnärernas riksorganisation.

Beredningsansvariga

Lars Sahlin, bitr. kulturchef
Moa Krestesen, konstituent

Beslutet ska skickas till

Pristagarna

§ 51

Diariernr: KU-2021/00052

Finansiering av Umeå kommuns konstinköp

Beslut

Kulturnämnden beslutar

att föreslå kommunstyrelsen att inför 2023 öka det kommungemensamma årliga investeringsanslaget för konstinköp med 2 100 000 kronor per år till 3 000 000 kronor

att föreslå kommunstyrelsen fatta beslut om att ett konstprogram ska tas fram i anslutning till alla större stadsutvecklingsprogram.

Reservation

Anton Bergström (M) och Kjerstin Widman (M) mot kulturnämndens beslut att anta de båda att-satserna, till förmån för avslag.

Ärendebeskrivning

Finansiering av konstinköp i Umeå kommun, kort historik från 1978 och framåt.

Under 1930-talet tog det första kulturpolitiska handlingsprogrammet form i Sverige. En direkt följd var bildandet av Statens konstråd 1937 med uppgift att fungera som rådgivande organ vid konstnärliga gestaltningar av statliga byggnader. Riksdagen fattade också samma år beslutet att en procent av byggnadskostnaderna skulle avsättas för konstnärlig gestaltning vid statliga nybyggnationer. Denna regel kom att kallas för "1%-regeln" och under 1960-talet började också ett antal kommuner och landsting tillämpa denna vid sina nybyggnationer. Umeå kommun införlivade den i den kommunala konstverksamheten 1978. Förutom enprocentspengarna till konst i nybyggnationer fanns också en mindre summa för så kallad lös konst, som köptes in för att kunna förstärka gestaltningen i befintliga byggnader.

I Umeå tillämpades regeln på så vis att en procent av entreprenörs-kostnaden avsattes, det vill säga en något lägre summa än totalkostnaden för nybyggnationen, som exempelvis också innefattar kostnader för tillstånd, skiss och ritningar.

Under de första tio åren med "1%-regeln", 1978 – 1988, rådde en byggboom i Umeå till följd av en kraftig befolkningsökning. År 1980 fanns exempelvis följande lokaler att gestalta med 1%-pengar: Sex förskolor, fem skolor, två äldreboenden, en brandstation och en fritidsgård.

Administrationen kring det hela gick till så att konstenheten köpte in och placerade ut konsten och fakturerade sedan ansvarig förvaltning i efterhand på det överenskomna 1%-beloppet.

Under 1990-talet blev dock situationen den omvända. Då blev det i stället vanligt att hyra in kommunala verksamheter i lokaler ägda av kommunala bolag, stiftelser eller privata företag. På så vis minskade medlen till konstnärlig gestaltning av nya verksamheter kraftigt och de förhyrda ytorna tvingades nu också vara med och dela på löskonstsanlaget, som under början av 2000-talet motsvarade ca 300 000 kronor.

Under 2008 upphörde Umeå kommun att tillämpa "1%-regeln" efter ett beslut i kulturnämnden. Det upplevdes orättvist att samma typer av verksamheter, beroende på om de verkade i nybyggd eller förhyrd lokal, fick helt olika summor medel avsatta för konstnärlig gestaltning. Nu höjdes i stället konstanslaget från 313 000 kronor till 1 500 000 kronor.

Kommunfullmäktige tog beslut om "att vid upprustningen av centrala stadens gator och torg ska 5 % av projektkostnaderna avsättas för konstnärlig utsmyckning", vilket resulterade i att KF beviljade en utökning av kulturnämndens ram från 313 000 kronor till 1 500 000 kronor. Medlen skulle räcka till nybyggnationer, befintliga lokaler samt konstnärlig gestaltning av gator och torg.

Mellan åren 2008 - 2017 hölls den summan konstant förutom en engångssumma på 2 000 000 kronor utöver budget som avsattes för konstnärlig gestaltning i Väven år 2014.

Därefter har anslaget för konst varierat enligt följande exklusive årliga ombudgeteringar:

2018	0 kr
2019	1 000 000 kr
2020	1 000 000 kr
2021	900 000 kr

2022	1 100 000 kr
Plan 2023	900 000 kr

Nuläget och framtiden

Umeå är en växande kommun, vilket innebär att även behoven av konstnärliga inslag i de offentliga miljöerna ständigt ökar. Efterfrågan på samtidskonst är alltid avsevärt mycket större än tillgången. Parallellt framställer konstnärernas intresseorganisation KRO allt skarpare krav på en återgång till en strikt tillämpning av "1%-regeln". I sammanhanget förtjänar nämnas att konstanslaget, förutom att det tjänar till att berika kommunala miljöer, även syftar till att skapa utkomstmöjligheter för landets yrkesverksamma konstnärer. Det är för att fortsatt kunna behålla Umeås starka position inom det konstnärliga fältet som kulturnämnden givit kulturförvaltningen i uppdrag att se över finansieringsformerna för framtida investeringar vid inköp och beställning av offentlig konst, vilket föranleder tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

Vid sidan av ett årligt konstanslag bör kommunen, i förekommande fall, utarbeta ett särskilt konstprogram för större stadsutvecklingsinitiativ. Ett sådant program har nyligen tagits fram i anslutning till planeringen av det nya bostadsområdet Tomtebo strand i syfte att säkerställa en god miljö i enlighet med visionen om en stadsdel som kännetecknas av att genom unik samverkan bli en internationell förebild för hållbar stadsutveckling och medveten livsstil. Den offentliga konsten är i hög grad identitetsskapande och blir ofta signifikativ för en plats. Utmärkta exempel på detta är Umedalens skulpturpark och LEV-tunneln i centrala Umeå, båda företeelser som genererar såväl unika konstupplevelser som stolthet över platsen. I det stora samhällsbygget har konsten en viktig bidragande funktion och bör därför vara en given del av planeringsförutsättningarna och i enlighet med detta tilldelas utökade resurser.

Kulturnämndens beslutsordning

Yrkanden

Anton Bergström (M) och **Kjerstin Widman (M)** – avslag till de båda att-satserna i tjänsteskrivelsen.

Helena Smith (S) – bifall till tjänsteskrivelsen.

Philip Westin (MP)- bifall till båda att-satserna i tjänsteskrivelsen.

Fredrik Elgh (C) – bifall till båda att-satserna i tjänsteskrivelsen.

Wilmer Prentius (V) – bifall till båda att-satserna i tjänsteskrivelsen.

Propositionsordning som godkänns

Bifall till tjänsteskrivelsen mot avslag till tjänsteskrivelsen. Ordförande finner att majoriteten i kulturnämnden bifaller tjänsteskrivelsens förslag.

Reservation

Anton Bergström (M)- reserverar sig mot kulturnämndens beslut till förmån för eget förslag.

Beredningsansvariga

Lars Sahlin, biträdande kulturchef

Moa Krestesen, konstituent

Anja Boman, konstsekreterare

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

SLK ekonomi, Anette Sjödin

Fastighet

§ 52

Diariernr: KU-2021/00003

Information, rapporter och övriga frågor 2021

Beslut

Kulturnämnden beslutar

att lägga informationen till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Internkontrollplan 2022, steg 1 Mål.

Leif Mårtensson, ledningskoordinator

Nettokostnadsjämförelse, uppdrag 21

Peter Gustavsson, controller

Uppdragsplan 2022

Peter Gustavsson, controller

Förslag till stöd till föreningar, festivaler och studieförbund 2022

Robert Tenevall, kulturkonsulent

Övrig fråga

Nya budgetprocessen 2023 och tidsplan i kulturnämnden

Leif Mårtensson, ledningskoordinator

Beslutsunderlag

Tillämpningsanvisningar nettokostnadsavvikelse

Nettokostnader kultur Umeå jämfört med större stad 2016 – 2020

Förslag uppdragsplan kulturnämnden 2022

§ 53

Diariernr: KU-2021/00005

Kurser och konferenser 2021**Beslut**

Kulturnämnden beslutar

att anmäla Birgitta Stål (V), på plats och Kurt Åke Sjöström (S) digitalt till pass 1, kl. 13:30-17:30 och Philip Westin (MP), på plats till pass 2, kl. 18.30-21:00 på Umegrationsforum torsdag 21 oktober Umeå Folkets hus och att anmäla Ali Yasin Dahir (S) till Umegrationsforum söndag 24 oktober Ersboda Folkets hus kl. 14:00-16.00.

Ärendebeskrivning

Vän i Umeå arrangerar Umegration- ett forum för samverkan mellan Umeå kommun och ideella föreningar kring integration. Tema för 21 oktober är Utmaning och inspiration och tema för 24 oktober är Vår multireligiösa stad. Torsdag 21 oktober hålls konferensen i Umeå Folkets hus, Äpplet och även digitalt via Zoom. Söndag 24 oktober hålls konferensen på Ersboda Folkets hus.

Beslutsunderlag

Umegration 2021 program

Beredningsansvariga

Maria Nordenback, nämndsekreterare

Beslutet ska skickas till

Anmälan till arrangören

§ 54

Diariernr: KU-2021/00004

Anmälningssärenden/delegationsbeslut 2021

Beslut

Kulturnämnden beslutar

att godkänna redovisningen av delegationsbeslut och anmälningssärenden för oktober 2021.

Ärendebeskrivning

Förvaltningen redovisar ärenden beslutade med stöd av nämndens delegationsordning och redovisar anmälningssärenden för nämnden.

Beslutsunderlag

Delegationsbeslut

Kulturkonsulent

Stöd till föreningar oktober 2021

Anmälningssärenden

Kommunstyrelsens näringlivs- och arbetsutskotts beslut 2021-09-21 § 287

Rekommendation: Politiska möten

Beslutsunderlag

Anmälningssärenden 2021-10-20

Protokollsutdrag KSNAU 2021-09-21 § 287

Beredningsansvariga

Robert Tenevall, kulturkonsulent

Maria Nordenback, nämndsekreterare